

Helsingin sosiaaliviraston johtava lakimies Tapio Rätty käsittelee palstalla sosiaalihuollon ajankohtaisia lakikysymyksiä.

Lakisivut tarjoavat juridista hyötytietoa sosiaalialan ammattilaisille.

Juristin nurkkaus -palstan lisäksi sivuilla julkaistaan muita sosiaalialan juristien kirjoituksia, lakiuutisia ja lakitiedon verkkopalvelujen esittelyjä.

Vireillä eduskunnassa -palstalle kootaan hallituksen lakiesityksiä.

Kerro meille, mitä aiheita toivot sivuilla käsiteltävän: palaute@sosiaaliturva.fi

Palstalla aiemmin julkaistuja kirjoituksia on koottu artikkelipankkiin: www.sosiaaliturva.fi

Hengityshalvauspotilaan hoito voidaan järjestää sairaalassa annettavana hoitona tai sairaalan kirjoista poistamalla kotihoitona.

Onko hengityshalvauspotilaalla oikeus vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin ja tukitoimiin?

Hengityshalvauspotilaan ollessa kotihoidossa on kysymys kotona annettavasta laitoshoidosta, jolloin potilas on oikeutettu saamaan laitoshoidon liittyvät etuudet. Hoidosta vastuussa olevan sairaalan tulee siten järjestää ja maksaa potilaan hoito sekä hoitoon liittyvät kuljetukset sekä lääkkeet.

Asiakasmaksulain 5 §:n 3 kohdan mukaan hengityshalvauspotilaalle annettava hoito ja ylläpito sekä hoitoon liittyvät kuljetukset ovat maksuttomia siten kuin asetuksella on tarkemmin säädetty.

Asiakasmaksuasetuksen 22 §:n 1 momentin mukaan potilaan ollessa kotihoidossa asiakasmaksulain tarkoittama maksuttomuus merkitsee myös sitä, että sairaalan tulee suorittaa potilaalle korvausta saamatta jääneestä ylläpidosta.

Tarvittaessa myös vammaispalvelulain mukaisia tukitoimia

Vaikeavammaisella henkilöllä on lisäksi tarvittaessa oikeus esimerkiksi vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin ja tukitoimiin. Jos hengityshalvauspotilasta hoidetaan kotona, häntä ei voida pitää ilman erillistä selvitystä vammaispalvelulain tarkoittamassa mielessä ”laitoshuollon tarpeessa olevana”.

Kunnalla on siten velvollisuus tarvittaessa myöntää hengityshalvauspotilaalle myös esimerkiksi vammaispalvelulain tarkoittamia asunnon muutostöitä tai asuntoon kuuluvia välineitä ja laitteita, jos hän niitä välttämättä tarvitsee kotona selviytyäkseen.

Hengityshalvauspotilaan ollessa kotihoidossa vastaa sairaala siis niistä kustannuksista, jotka liittyvät välittömästi hengityshalvauspotilaan kotisairaanhoidon järjestämisestä johtuvista toimenpiteistä. Vammaispalvelulain mukaan korvattavaksi voivat tulla sen sijaan sellaiset kustannukset, jotka esimerkiksi mahdollistavat henkilön omatoimisen selviytymisen kotona tavannomaisista elämäntoiminnoista.

Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen, mutta...

Tuoreessa korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa oli kysymys vuonna 1998 syntyneestä lapsesta, jolla oli synnyynnäinen hyperventilaatio-oireyhtymä. Sairaus aiheutti muun muassa hengityksen lamaantumista.

Lapsi oli siirretty hengityshalvauspotilaana kotihoitoon sairaalan kirjoista poistamalla. Lapsen huoltajat olivat vaatineet korvattavaksi omakotitalon 9 m² lisätilan rakentamisen, sermiövet, ylimääräisen säilytystilan kaapistoineen ja laati-

LAKIUUTISIA

Vammaispalveluista kysymyksiä Sosiaaliportin konsultointipalvelussa

Sisältykö vammaispalvelulain mukaisiin asunnon muutostöihin varauuskäytien rakentaminen pyörätuolilla liikkuville? Ovatko ne välttämättömiä muutostöitä, jos yksi kulkureitti sisältä ulos on toimiva ja turvallinen? Muun muassa tätä kysytään Sosiaaliportin tänä syksynä avatussa verkkokonsultointipalvelussa, jossa eri alojen konsulttiyhdyt neuvovat ja opastavat työhön liittyvissä kysymyksissä.

Vammaispalvelulainsäädännön soveltamisesta on Sosiaaliportin konsulttiyhdyt tullut jo useita kysymyksiä. Siitä on kysytty tai sitä on kysymyksessä sivuttu Erytisyryhmien asuminen -, Henkilökohtainen

apu -, Kehitysvammaisuus -, Kuurot ja kuurosokeat - sekä Näkövammaisuus -konsulttiyhdyt.

Miten varauuskäytien rakentamisiin tulisi sitten suhtautua? Erytisyryhmien asuminen -konsulttiyhdyt muistuttaa vastauksessaan, että esteettömyysmääräyksiä sovelletaan kokonaisuudessaan vain uudisrakennuksiin.

Esteettömyysvaatimusten mukaan rakennetun uuden asuinrakennuksen varauuskäynteineen tulisi ryhmän mielestä palvella kaikkia tilan käyttäjiä.

Ryhmän käsitys on, että ehdotonta velvollisuutta useiden esteettömien varuusteiden järjestämiseen yksityisasunnossa ei ole. Palveluasuntoja koskevat erityiset määräykset.

Jos yksityisasunnossa jo on esimerkiksi ovi takapi-

halle tai parvekkeelle, siitä olisi päästävä ulos myös pyörätuolilla. Ryhmän mielestä on kyse normaalissa arkielämässä käytettävästä kulkuväylästä ja jo siksi perusteet asunnon muutostöiden tarpeelle olisivat olemassa, jos oviaukko olisi esimerkiksi liian kapea.

Erytisyryhmien asuminen -konsulttiyhdyt koordinoi Asumispalvelusäätiö ASPA ja sen yhteyshenkilönä toimii kehittämisspäälikkö **Rajja Mansikkamäki**.

Konsulttiyhdyt on toistaiseksi yksitoista. Jokaisen ryhmän sivuilla on kerrottu ryhmän toimintaperiaatteet ja esitelty jokainen konsultti erikseen sekä kerrottu ryhmän toimintaa koordinoiva yhteyshenkilö. Ryhmän vastaus ei sido ryhmän jäseniä oikeudellisesti, vaan vastuu säilyy kysymyksen lähettäjällä. ●

www.sosiaaliportti.fi > Konsultointi

kostoineen, laitteiden suojakaapin, minikeittiön asentamisen mikroineen ja jääkaappeineen sekä viillennysjärjestelmän ja pimennysverhojen asentamisesta aiheutuneet kustannukset, yhteensä noin 20 000 euroa.

Viranhaltija oli hylännyt hakemuksen, koska kustannuksia ei hänen mukaansa voitu pitää lapsen vamman, sairauden, liikkumisen eikä muun omatoimisen suoriutumisen vuoksi välttämättöminä. Hämeenlinnan hallinto-oikeus hylkäsi lapsen huoltajien valituksen ja katsoi, että lapsi on keskussairaalan potilas, joka on sijoitettu kotihoitoon. Sairaala vastaa myös hänen hoidostaan aiheutuvista kustannuksista.

Hallinto-oikeus katsoi, että lapsi tarvitsee lähinnä lääketieteellisen hoidon takia jatkuvaa valvontaa ja hengitystoiminnan seuranta mahdollisine ventilaatiotukineen. Asunnon muutostöiden ja asuntoon hankittujen välineiden ja laitteiden tarkoituksena ei ole ollut helpottaa lapsen liikkumis- tai muuta omatoimista suoriutumista kotiooloissa, vaan auttaa hänen kotihoitonsa järjestämisestä.

Hallinto-oikeus totesi johtopäätöksensä, ettei puheena olevien asunnon muutostöiden ja asuntoon kuuluvien välineiden laitehankintojen tarkoituksena voitu näissä olosuhteissa katsoa olevan edesauttaa vammaispalveluasetuksessa tarkoitettua lapsen omatoimista suoriutumista tavanomaista elämäntoiminnoista, kun lisäksi otettiin huomioon lapsen sairauden ja vamman laatu.

KHO ei hyväksynyt

hallinto-oikeuden päätöksen perusteita

Korkein hallinto-oikeus kumosi hallinto-oikeuden ja lautakunnan päätökset ja palautti asian

uudestaan lautakunnalle käsiteltäväksi. Se viittasi ratkaisussaan vammaispalvelulain 2 §:n sisältämään vammaisuuden määritelmään sekä vammaispalvelulain 4 §:n toissijaisuussääntöseen. KHO kiinnitti ratkaisussaan huomiota myös vammaispalvelulain 9 §:n ja vammaispalveluasetuksen 12 §:n säännöksiin, jotka koskevat asunnon muutostöitä sekä asuntoon kuuluvien välineiden ja laitteiden hankkimisesta aiheutuvien kohtuullisten kustannusten korvaamista.

KHO totesi ratkaisussaan, että lapsen sairastaman sentraalisen hyperventilaatio-oireyhtymän takia tämä on muun muassa nukkuessaan täysin riippuvainen ventilaatiotuesta samoin kuin tajuttomuustilanteissa. Lapsella on lisäksi epilepsia ja huono lämmönsietokyky. Hänen omatoiminen suoriutumisensa kotona on mahdollista vain erityisjärjestelyin.

Asunnon muutostöiden korvaamisesta päätettäessä on otettava huomioon hengityshalvauspotilasta koskevat erityissäännökset ja lisäksi vammaispalvelulain säännökset, KHO totesi. Se piti lasta vammaispalvelulain 9 §:n ja vammaispalveluasetuksen 13 §:n tarkoittamana vaikeavammaisena henkilönä suhteessa asunnon muutostöihin ja asuntoon kuuluviin välineisiin ja laitteisiin.

KHO katsoi edelleen, että lapsen hoito oli järjestetty sairaalan kirjoista poistamatta kotihoitossa. Lasta ei kuitenkaan voitu pitää vammaispalvelulain 9 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla jatkuvan laitoshuollon tarpeessa olevana. Hengityshalvauspotilaan koti saattaa vaatia vammaispalvelulain 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua ja asunnon muutostöitä väline- ja laitehankintoihin ja muutoinkin kuin välittömästi kotisairaanhoidon liittyvien seikkojen vuoksi. Tämän

takia lasta koskevaa vammaispalveluhakemusta ei ollut voitu hylätä lautakunnan tai hallinto-oikeuden päätöksissä lausutuilla perusteilla, KHO totesi.

Asia palautettiin lautakunnalle käsiteltäväksi sen selvittämiseksi, miltä osin kysymyksessä olevat kustannukset liittyvät kotisairaanhoidon ja miltä osin korvausta on myönnettävä vammaispalvelulain nojalla. (KHO 27.9.2006 T 2470)

Uusi linjaus

Hengityshalvauspotilaan kannalta päätös on merkityksellinen. Siinä KHO on muuttanut aiempaa linjaustaan ja katsonut, että myös kotihoitossa oleva hengityshalvauspotilaslapsi voi olla oikeutettu vammaispalvelulain mukaisiin korvauksiin ja muihin palveluihin.

Jos hengityshalvauspotilasta hoidetaan kotona, kotisairaanhoidon järjestämisestä ja niihin liittyvistä kustannuksista vastaa ensisijaisesti järjestämis- ja kustannusvastuussa oleva taho eli sairaala. Jos vaikeavammaisen henkilö tarvitsee lisäksi kotona selviytymisessä tai muussa kodin ulkopuolisessa toiminnassa vammaispalvelulain tai sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja, näiden järjestämis- ja kustannusvastuu on vammaispalvelulain tai sosiaalihuoltolain perusteella sosiaalihuollosta vastaavalla toimielimellä. ●

[Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 380/1987.](#)

[Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 759/1987.](#)

[Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992.](#)

[Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 912/1992.](#)

[Ajantasainen lainsäädäntö ja korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuja verkossa: \[www.finlex.fi\]\(http://www.finlex.fi\)](#)

VIREILLÄ EDUSKUNNASSA

POTILASTIEDOILLE YHTENÄINEN JÄRJESTELMÄ

Lailla sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä luotaisiin yhtenäinen sähköinen potilastietojen käsittely- ja arkistointijärjestelmä.

Lakiin sisällytettäisiin säännökset sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisen käsittelyn yleisistä vaatimuksista, jotta näiden tietojen käytettävyys, eheys ja säilyminen sekä asiakkaan yksityisyyden suoja voitaisiin turvata.

Sekä julkisen että yksityisen sektorin terveydenhuollon palvelujen tuottajilla olisi eräin poikkeuksin velvollisuus liittyä valtakunnallisena toteutettavien tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi.

Nykyisen henkilötietolain mukaisen asiakastietojen tarkastusoikeuden lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaalla olisi tiedonsaantioikeus asiakastietojensa käyttöä koskeviin lokitietoihin.

Hallituksen esitys Eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköistä käsittelyä koskevaiksi lainsäädännöksi (HE 253/2006)

KUNTAKONSERNI JA KUNNALLINEN LIKELAITOS KUNTALAKIIN

Kuntalaissa määriteltäisiin kuntakonserni. Sen ohjausta selkeytettäisiin säätämällä kunnan eri toimielinten ja kunnan viranhaltijajohdon konsernia koskevasta toimivallan jaosta ja tehtävistä. Laissa säädettäisiin myös siitä, milloin kunnan on laadittava konserni-tilinpäätös.

Lisäksi laissa määriteltäisiin kunnallinen liikelaitos sekä säädettäisiin sen hallinnon, toiminnan ja talouden perusteista.

Kunnan luottamushenkilö, viranhaltija tai työntekijä ei olisi esteellinen kunnassa sillä perusteella, että hän olisi kunnallisen liikelaitoksen, kunnan tytäryhteisön tai kuntayhtymän hallituksen, hallintoneuvoston tai muun niihin rinnastettavan toimielimen jäsen tai toimitusjohtaja tai sitä vastaavassa asemassa. Henkilö olisi kuitenkin esteellinen, jos kunnan ja liikelaitoksen tai muun edellä mainitun yhteisön edut olisivat ristiriidassa keskenään tai jos asian tasapuolinen käsittely edellyttää, ettei hän osallistu asian käsittelyyn.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kuntalain muuttamisesta (HE 263/2006)